

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta. Muutokset koskisivat muun ohella tiekunnan perustamiseen ja muutoksiin liittyviä päätöksentekomenettelyitä sekä osakasluettelon ylläpitämistä. Tavoitteena olisi edistää muun ohella tieosakkaan tiedonsaantia sekä parempaa ja tehokkaampaa tienpidon järjestämistä.

Oikeusministeriön lausunnossaan esittämät huomiot liittyvät henkilötietojen suojaan.

Henkilötietojen suoja

Esitysluonnoksen on tunnistettu sisältävän henkilötietojen suojaa koskevaa sääntelyä, joka kuuluu EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 soveltamisalalle. Ehdotetun uuden 50 a §:n mukaan tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luettelo eli osakasluettelo. Tieosakkaan olisi olennaisesti nykysääntelyä vastaavasti annettava tiekunnalle tarpeelliset tiedot itsestään ja huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Järjestäytymättömien tieosakkaiden tiedonsaantioikeuteen ei ehdoteta muutoksia, vaan näillä olisi jatkossakin oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan. Henkilötietojen käsittelyä liittyisi myös ehdotettuun 61 §:n 4 momentin 3 virkkeeseen, jonka mukaan tieosakkaalla olisi oikeus saada käyttöönsä tiekunnan kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös 50 a §:ssä tarkoitetusta osakasluettelosta. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tai valtiosääntöisesti arkaluonteisia henkilötietoja ei esitysluonnoksen mukaan käsiteltäisi.

Esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, että henkilötietojen käsittelyperuste olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 momentin c alakohta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että osakasluettelon pitämistä koskeva 50 a §:n sääntely vaikuttaa jättävän tiekunnan toimielimelle osittain harkintavaltaa henkilötietojen käsittelyn suhteen. Näin ollen kyse ei välttämättä olisi kaikilta osin c alakohtaan perustuvasta käsittelystä. Ehdotetun 50 a §:n 1 virkkeen mukaan osakasluetteloon tulisi merkitä ”vähintään” tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Näin ollen osakasluetteloon voitaisiin merkitä tiekunnan harkinnan mukaan myös muita tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämistä varten tarpeellisia tietoja. Perustelujen valossa jää kuitenkin epäselväksi, mitä muuta tietoa osakasluetteloon voisi olla tarpeen sisällyttää. Esitysluonnosta on tarvittaessa täsmennettävä jatkovalmistelussa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen osalta.

Tietosuoja-asetuksen kansallisen sääntelyliikkumavaran käyttö on perusteltu esitysluonnoksessa asianmukaisesti toteamalla, että 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään rekisterin tietosisällön ja tietojen luovuttamisen osalta. Osakasluettelosta säätämisen todetaan olevan yleisen edun mukaista, koska se edistäisi tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia ja tehokasta tienpitoa. Osakasluettelon pitäminen olisi tarpeen tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi, eikä siihen merkittäisi muita kuin tämän tarkoituksen täyttämiseksi tarpeellisia tietoja. Sääntely olisi esitysluonnoksen mukaan siten myös oikeasuhtaista. (s. 30) On hyvä huomioida, että perustuslakivaliokunta on edellyttänyt henkilötietojen käsittelystä säätämisen rajoittamista välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5) ja tämä tulee perustella esityksessä.

Esitysluonnoksessa ei ehdoteta säädettäväksi rekisterinpitäjistä. Jatkovalmistelussa tietosuojaoikeudelliset roolit on kuitenkin tunnistettava ja täydennettävä perusteluihin.

Ehdotetun 61 §:n 4 momentin 3 virkkeen mukaan tieosakkaalla olisi oikeus saada tiekunnan kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat tietyissä tilanteissa, muun muassa jos toimitsijamies tai hoitokunta laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen. Tieosakkaalla olisi myös oikeus saada jäljennös 50 a §:ssä tarkoitettusta osakasluettelosta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että säännös vaikuttaa antavan tieosakkaalle tiedonsaantioikeuden kaikkeen osakasluettelon tietosisältöön, johon voisi lukeutua muutakin tietoa kuin tieosakkaiden nimet ja yhteystiedot. Perustelujen valossa kyse olisi kuitenkin lähinnä tarpeesta saada tieosakkaiden yhteystiedot kokouskutsun toimittamista varten (s. 25). Näin ollen tiedonsaantioikeus voisi olla aiheellista rajata osakkaiden nimiin ja yhteystietoihin. Esitysluonnosta on tältä osin tarvittaessa täsmennettävä jatkovalmistelussa.

Lain 89 §:n 4 momentin informatiivinen viittaus henkilötietolakiin ehdotetaan korvattavaksi viittauksella tietosuojalakiin. Jatkovalmistelussa tulee varmistaa viittauksen täsmällisyys kyseisessä asiayhteydessä ottaen huomioon, että henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista keskeisistä vaatimuksista säädetään nykyisin yleisessä tietosuoja-asetuksessa, jota kansallinen tietosuojalaki täydentää ja täsmentää.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Johanna Suurpää

Erityisasiantuntija

Eerika Majamaa

Kommentit muutosten vaikutuksista

-

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Majamaa Eerika
Oikeusministeriö